

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Полтава
2022

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 173-Н від 05 вересня 2022 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Відповідальні редактори:

О. В. Гасій, к. е. н., доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти ПУЕТ;

С. В. Гаркуша, д. т. н., професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ПУЕТ;

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ;

Л. М. Діденко, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

А. В. Артеменко, к. е. н., доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

Н. М. Бобух, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ;

В. Л. Іщенко, к. філол. н., доцент завідувач кафедри ділової іноземної мови ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Ю. С. Матвієнко, к. п. н., проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. – Полтава : ПУЕТ, 3-41 2022. – 268 с.

ISBN 978-966-184-435-2

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Готельно-ресторанна справа; Економіка; Комп'ютерні науки; Міжнародні економічні відносини; Облік і оподаткування; Освітні педагогічні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-435-2

Семикоз Д. С., Черненко О. О.

Методи штучного інтелекту при стратегічному
плануванні діяльності компанії.....87

Сімперович М. М., Черненко О. О.

Алгоритм тренажеру з теми «Верифікація
програм» для англomовного дистанційного
курсу «Теорія програмування»92

Собіборець О. Ю., Гаркуша С. В., Ольховська О. В.

Розробка навчального тренажеру з теми «Системи
числення, арифметичні операції в різних системах числення»
дисципліни «Архітектура обчислювальних систем»97

Chagonda N. S., Koshova O. P., Orikhivska O. G.

Some Peculiarities of Development of a Simulator
for the Distance Learning Course Programming II 102

Ghrmida S. M., Harkusha S. V., Koshova O. P., Orikhivska O. G.

Some Peculiarities of Development of
Desktop Application «Using Array in Java» 105

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

Білокіз М. Б., Пожар А. А.

Особливості виникнення та поширення
кредитних кооперативів у країнах світу..... 109

Коробко А. В., Артеменко А. В.

Глобальні тенденції розвитку світової
криптовалютної індустрії..... 113

Радевич В. О., Артеменко А. В.

Експортно-імпортна діяльність українських
підприємств: проблеми та перспективи розвитку 117

Висновки. Еволюція світової фінансової системи свідчить про те, що у нас час існує безліч різновидів заробітку, зберігання капіталу та можливостей для створення альтернативних грошей. Криптовалюти починають займати все більш важливе місце на міжнародних та національних ринках, що створює підґрунтя для припущення стосовно заміни фіатних грошей криптовалютами протягом наступних десятиліть.

Список використаних джерел

1. Результат легалізації. Україна потрапила до топ-3 країн світу з використання криптовалют [Електронний ресурс]. URL: <https://biz.nv.ua/finance/ukraine-v-top-3-stran-mira-po-ispolzovaniyu-kriptovalyut-novosti-ukrainy-50270390.html> (дата звернення: 28.10.22).
2. Що таке криптовалюта простими словами? Forklog [Електронний ресурс]. URL: <https://forklog.com/cryptorium/chto-takoe-kriptovalyuta-prostymi-slovami> (дата звернення: 28.10.22).
3. The 2022 Global Crypto Adoption Index: Emerging Markets Lead in Grassroots Adoption, China Remains Active Despite Ban, and Crypto Fundamentals Appear Healthy [Електронний ресурс]. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2022-global-crypto-adoption-index/> (дата звернення: 28.10.22).
4. The rising popularity of cryptocurrencies in developing countries [Електронний ресурс]. URL: <https://researchfdi.com/resources/articles/rising-popularity-cryptocurrencies-developing-countries/> (дата звернення: 28.10.22).
5. What Is Fiat Money, and How Does it Differ from Cryptocurrency? [Електронний ресурс] URL: <https://www.nerdwallet.com/article/investing/fiat-currency> (дата звернення: 28.10.22).

УДК 339.56

ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

*Радевич В. О., магістр спеціальності Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
Артеменко А. В., к. е. н., доцент, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин*

Анотація. У дослідженні розглядаються проблеми і перспективи розвитку експортно-імпортної діяльності. Проведено

аналіз сучасних трендів у імпортних та експортних операціях українських підприємств. Визначено фактори, що гальмують розвиток експортно-імпоротної діяльності на сучасному етапі та аргументовано важливу роль державного управління в цьому процесі.

Ключові слова: експортно-імпортна діяльність, імпорт, експорт, міжнародна торгівля, зовнішньоекономічна діяльність підприємств

Abstract. The study examines the problems and prospects of the development of export-import activities. An analysis of modern trends in import and export operations of Ukrainian enterprises was carried out. Factors inhibiting the development of export-import activity at the current stage have been identified and the important role of state administration in this process is argued.

Keywords: export-import activity, import, export, international trade, foreign economic activity of enterprises

Постановка проблеми. Експортно-імпортна діяльність є беззаперечним фактором успіху у розвитку промислових підприємств. Здійснення таких операцій стає вагомою передумовою для розширення ринків збуту, збільшення обсягів виробництва та підвищення якості продукції, що дозволяє також створити сприятливе підґрунтя для зміцнення конкурентних позицій підприємства на внутрішньому ринку. На сучасному етапі розвитку стан вітчизняної економіки можна охарактеризувати спадом промислового виробництва, обігу роздрібної торгівлі та обсягів будівництва. Ця складна ситуація посилюється зниженням експорту продукції найважливіших галузей промисловості та зростанням імпортозалежності України. Зазначені вище тенденції підвищують актуальність дослідження експортно-імпоротної діяльності українських підприємств крізь призму подолання проблем та окреслення перспектив інноваційного розвитку.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У науковій літературі велику увагу звернено на макроекономічні та регіональні аспекти розвитку експортно-імпоротної діяльності. У цьому напрямку відомими є праці: Дунської А., яка розглядає сучасні тенденції зовнішньоекономічної діяльності України в умовах переорієнтації на ринок Європейського Союзу [2]; Красілич І. О., що визначає перспективи розвитку експортно-імпорт-

ної діяльності машинобудівних підприємств [2]; Кузьминчук Н. В., Куценко Т. М., Терованесова О. Ю., які досліджують формування чинників впливу на експортно-імпорتنу діяльність вітчизняних промислових підприємств [3]. Аналіз та вивчення наукових робіт, опублікованих з цієї проблематики, показав різновекторність поглядів вчених на існуючі проблеми та перспективи їх подолання у сфері експортно-імпоротної діяльності українських підприємств.

Формулювання мети. Метою є дослідження експортно-імпоротної діяльності українських підприємств з урахуванням існуючих проблеми та перспектив розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження структури експорту товарів та послуг України у 2021 році (рис. 1) свідчить про значне переважання товарів (82,9 %) над послугами (17,1 %). Слід зазначити, що така структура відповідно до теорії гіпотез секторів економіки свідчить про недостатню розвиненість національної економіки України (сутність теорії полягає у поділі економічних видів діяльності на три складові: первинна (сировинний видобуток), вторинна (виробництво) та третинна (переважання сфери послуг, що характерно для більш розвинених країн). Так, за цією гіпотезою основний фокус економічної діяльності поступово зміщується від первинного сектора до вторинного, і далі – третинного. Вважається, що країни із розвинутою економікою у структурі експорту товарів та послуг мають значне переважання сфери послуг як найбільш розвинутої сфери.

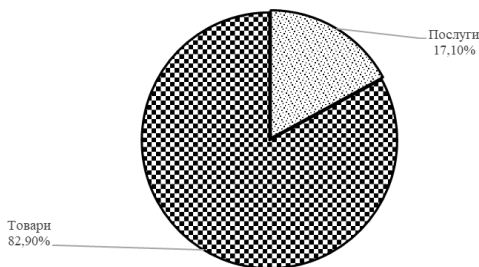

Рисунок 1 – Структура експорту товарів та послуг України у 2021 році

Джерело: складено автором за даними [4].

Так, у 2021 році експорт товарів та послуг України здійснювався до 227 країн, в тому числі 37,22 % (тобто на суму 22 085,2 млн дол. США) до країн ЄС. При цьому лише імпорту товарів відбувався із 10 країн, а лише імпорту послуг із 18 країн. Проте в цілому доцільно виділити 15 торговельних партнерів, яким найбільше постачалися українські товари та послуги у 2021 році, що у структурі експорту товарів і послуг склали 84,4 %. Так, серед найбільших експортерів слід відзначити ЄС, Китай, Туреччину, США, Індію, Єгипет, Білорусь, Ізраїль, ОАЕ, Індонезія, Республіка Молдова, Саудівська Аравія, Швейцарія та Ірак. Основними торговельними партнерами України є також Китай, США та Туреччина. На їх долю припадає відповідно 13,2 %, 5,2 % та 4,6 % зовнішньоторговельного обороту товарів і послуг 2020 року [4].

Так, основними факторами формування експортних показників у 2021 році є:

- негативні наслідки пандемії COVID-19, що спричинило суттєві зміни у функціонуванні державних економічно-соціальних систем різних країн;
- зниження ділової активності промислових підприємств;
- значна сировинна спрямованість українського експорту та суттєва залежність вітчизняних підприємств від зовнішнього ринку збуту;
- військова агресія Російської Федерації з відповідними економічно-політичними наслідками;
- системні проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності (відшкодування ПДВ, митне та податкове регулювання).

Стосовно імпорту діяльності, то за підсумками 2021 року імпорту товарів і послуг по відношенню до 2020 року зменшився на 7 693,7 млн дол. Дослідження структури імпорту товарів і послуг (рис. 2) засвідчує майже дзеркальну картину співвідношення імпорту товарів (90,5 %) до імпорту послуг (9,5 %).

Так, у 2021 році імпорту товарів та послуг України здійснювався із 232 країн, в тому числі 44,6 % (тобто на суму 26 783,8 млн дол) із країн ЄС. Частка топ-15 країн-партнерів у загальних обсягах імпорту товарів і послуг до України складає 91,4 % [4]. Основними торговельними партнерами України є Китай, США та Туреччина. На їх долю припадає відповідно

13,2 %, 5,2 % та 4,6 % зовнішньоторговельного обороту товарів і послуг 2021 року [4].

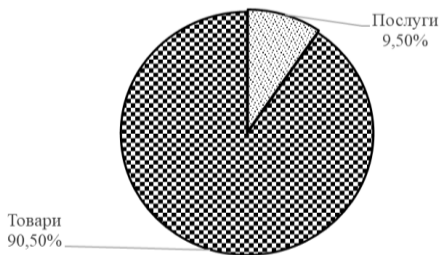

Рисунок 2 – Структура імпорту товарів та послуг України у 2021 році, %

Джерело: складено автором за даними [4].

Слід зазначити, що воєнно-політичний конфлікт між Україною та Російською Федерацією спричинив зміни у структурі імпорту товарів до України. Так, до топ-15 країн, з яких найбільше зріс імпорт товарів до України входять: Японія, Туреччина, Бразилія, Мексика, Республіка Корея, Лівія, Еквадор, Малаві, В'єтнам, Гвінея, Узбекистан, Норвегія, Оман, Чилі.

На наш погляд, основним чинником, який посилює неспроможність вітчизняної індустрії протистояти зростанню імпортової залежності, є нездатність вітчизняної промисловості задовольнити зростаючий попит на високотехнологічні та інноваційні товари. Окрім того, важливою проблемою є недосконала державна політика, яка повинна бути націлена на підтримку вітчизняних виробників та запровадження низки реформувальних заходів у цьому напрямку з метою оптимізації державних програм підтримки.

Висновки. У статті розглянуто сучасні тренди, проблеми та перспективи експортно-імпоротної діяльності вітчизняної економіки. До ключових бар'єрів, що гальмують експортно-імпорتنу діяльність, віднесено: війна в Україні, розгортання у світі пандемії COVID-19, зниження ділової активності промислових підприємств, значна сировинна спрямованість українського

експорту; системні проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності тощо. Одним із ключових перспективних напрямів подолання цих проблем є стимулювання інноваційної діяльності українських підприємств та, як наслідок, зміщення акценту із сировинного експорту на експорт інноваційних товарів та послуг.

Список використаних джерел

1. Дунська А. Експортно-імпортна діяльність України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2016. № 3. С. 36–46.
2. Красілич І. О. Розвиток експортно-імпортної діяльності машинобудівних підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Українська академія друкарства. Львів, 2017. 227 с.
3. Кузьминчук Н. В., Куценко Т. М., Терованесова О. Ю. Формування чинників впливу на експортно-імпортну діяльність вітчизняних промислових підприємств.
4. Експорт товарів та послуг України: аналітичне дослідження [Електронний ресурс]. URL: <https://export.gov.ua/news/> (дата звернення: 19.10.2022).
5. Діденко С. Зовнішньоторговельна позиція України: проблеми та успіхи торгівлі у жовтні [Електронний ресурс]. URL: <https://ua.news.ua/money/vneshnetorgovaya-pozytsyya-ukraynu-problemy-uspehy-torgovly-v-oktyabre> (дата звернення: 19.10.2022).

УДК 339.92

ЗАСТОСУВАННЯ SWOT-АНАЛІЗУ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ДОСВІД КОМПАНІЇ «WALMART INC.»

*Ракосій В. О., магістр спеціальності Міжнародні економічні відносини освітня програма «Міжнародні економічні відносини»
Стрілець В. Ю., д. е. н., доцент, професор кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин*

Анотація. У дослідженні розглядається важливість застосування SWOT-аналізу для визначення рівня конкурентоспроможності підприємств. Проведено SWOT-аналіз компанії «Walmart Inc.» та на основі визначення слабких, сильних сторін, можли-